

Õiguskantsler

Terviseamet
info@terviseamet.ee

Teie nr

Meie 15.05.2025 nr 7-5/250585/2503495

Lasteaia asenduspinna vastavus nõuetele

Lugupeetud peadirektor Birgit Lao

Õiguskantsleri poole pöördus inimene, kes palus kontrollida Terviseameti järelevalve läbiviimise õiguspärasust Rae valla Lagedi lasteaia asenduspinnal tegutsemise kontrollimisel. Avaldaja hinnangul ei vastanud Lagedi Lasteaia asenduspind õigusaktiga kehtestatud nõuetele. Seda olevat möönnud ka Terviseamet, ent sellest hoolimata lubas amet lasteaial asenduspinnal edasi tegutseda. Lapsed viidi moodulhoonesse üle 21. augustil 2024, kuid lasteaed kasutas asenduspinda ka veel tänavu märtsikuus, kui avaldaja õiguskantsleri poole pöördus.

Vald teadis juba enne asenduspinna kasutusele võtmist, et sinna mahutatakse lubatust rohkem lapsi, ning kohe oli ka selge, et lasteaed kasutab asenduspinda kauem kui kaks kuud. Lasteaia hoonetele ja ruumidele on kehtestatud nõuded Vabariigi Valitsuse 06.10.2011 määrusega nr 131 „[Tervisekaitsenõuded koolieelse lasteasutuse maa-alale, hoonetele, ruumidele, sisustusele, sisekliimale ja korrahoiule](#)“ (edaspidi: Vabariigi Valitsuse määrus). Terviseamet jõudis järelevalve tulemusena järeldusele, et vaatamata lubatust väiksemale pinnale ei olnud laste tervis ohus.

Terviseamet on suhtunud Rae valla nõuetekohase asenduspinna tagamise probleemi väga mõistvalt ja pakkunud laste heaolu parandamiseks erinevaid korralduslikke lahendusi. See paneb küsima, kas kehtivad tervisekaitsenõuded on ajakohased, kui need näevad ette, et remondi ajal üle kahe kuu kasutatav asenduspind peab vastama Vabariigi Valitsuse määruse nõuetele ilma igasuguse kõrvalekaldumise võimaluseta.

Vabariigi Valitsuse menetluses on praegu määruse eelnõu „[Lastehoiu ja lasteaia õpi- ja kasvukeskkonna nõuded](#)“, mis kehtestab 1.09.2025 jõustuva alusharidusseaduse tarbeks uued tervisekaitsenõuded. Ehkki eelnõu § 3 lõike 7 kohaselt lubatakse tervisekaitsenõuetele mittevastavaid asendusruume kasutada kolm kuud, pole Terviseametile endiselt antud õigust kaaluda asenduspinna pikema kasutamise mõju laste tervisele.

Lagedi lasteaia juhtum ei ole tõenäoliselt erandlik selles mõttes, et suuremad ehitustööd võtavad tihti märksa kauem aega kui vaid kolm kuud. Erandlik pole ka ehituse valmimise viibimine. Lasteaiale asenduspinna leidmine on samuti üldjuhul keeruline ja kulukas. Niisiis võib veelgi ette tulla olukordi, kus ehitustööd kestavad üle kolme kuu, ent laste tervis ei ole asenduspinnal ohus, kuigi asenduspind ei vasta kõigile õigusaktiga sätestatud nõuetele.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Kui määrusega sätestatud ja eelnõus kavandatud jäik norm ei ole eluliselt põhjendatud ja laste tervist saab kaitsta ka näiteks nii, et rühmade tegevus planeeritakse ümber ja võetakse tööle rohkem töötajaid, siis tuleks kaaluda normi muutmist (paindlikumaks). Praegune olukord, kus kehtib norm, mida Terviseametile teada olevate tingimuste täitmisel ei pea järgima, kuna tervisekahju annab vältida ka teisiti kui ainult normist kinnipidamisega, ei ole laste ja lasteaia pidajate seisukohast mõistlik.

Kui asenduspinnale kehtestatud nõuded ei ole põhjendatud või peaksid olema paindlikumad, soovitan ametil pöörduda eelnõu koostaja poole ja oma seisukohta põhjendada, et seda saaks uute piirangute kehtestamisel arvestada.

Edastan selle kirja ka Haridus- ja Teadusministeeriumile ja Sotsiaalministeeriumile.

Terviseameti tegevus

1. Vabariigi Valitsuse määruse § 7 lõikes 7 on ette nähtud, et lasteasutuse või rühmaruumi remondi ajaks tuleb asutuse või rühma tegevus peatada. Asenduspind, mida remondi ajal kasutatakse rohkem kui kaks kuud, peab vastama selle määruse nõuetele.

[Rahvatervise seaduse](#) (RTerS) § 15 lõike 1 kohaselt kontrollib määruuses kehtestatud nõuete täitmist Terviseamet.

2. Terviseamet selgitas oma 13.01.2025 kirjas õiguskantslerile, et lasteaia kolimisest asenduspinnale sai amet teada 2024. aasta aprillis. Ameti sõnul kõneldi seejärel vallaga korduvalt lasteaia keskkonnale kehtestatud nõuetest. Seejuures juhtis amet valla tähelepanu sellele, et kui asenduspindu kasutatakse üle kahe kuu, peavad need vastama määrusega sätestatud nõuetele (ka pindala). Amet selgitas õiguskantslerile, et kahjuks vald Lagedi Lasteaia lapsi mujale lasteaedadesse ei suunanud.

3. Terviseamet viis 18.09.2024 ja 01.11.2024 (järelkontroll) Rae valla Lagedi lasteaias läbi järelevalvemenetluse.

4. Pärast 01.11.2024 järelkontrolli teavitas Terviseamet Rae valda ja lasteaeda menetluse lõpetamisest suuliselt, kuid edastas neile 15.11.2024 e-kirjaga kokkuvõtte asjaoludest, mida kontrolli käigus tuvastati. Kirjas andis amet ka juhiseid, mida tuleks teha, et Lagedi Lasteaia asenduspind vastaks tervisekaitsenõuetele. Terviseameti selgituse kohaselt pidanuks selleks, et pindala ja sanitaarseadmete kohta kehtestatud nõuded oleksid täidetud, rühmades laste arvu vähendama 15-ni (Mesimarja ja Mesimõmmi rühmas) ja 16-ni (Mesilillede ja Mesilindude rühmas). Terviseamet lisas, et Rae vallal oleks tulnud lapsevanematele veel kord teada anda, et nad võivad taotleda ajutiselt lapse teise lasteaeda suunamist.

5. Terviseamet selgitas 13.01.2025 kirjas õiguskantslerile, et ameti hinnangul ei olnud (vaatamata laste liiga suurele arvule) ajutisteks asenduspindadeks moodulite juurde ehitamine põhjendatud, kui arvestada kõiki menetluses selgunud asjaolusid ning sellega kaasnevaid olulisi kulusid. Põhjus oli selles, et asenduspindadele kolimine kui ajutine samm ongi juba seotud lasteaia ruumipuuduse lahendamisega.

6. Terviseametil puudub ameti selgituse kohaselt pädevus võtta vastu otsuseid lasteaiarühma laste arvu muutmiseks või laste teistesse lasteaedadesse ajutiselt ümber suunamiseks. Amet möönis, et

seegi lahendus ei oleks igal juhul toiminud, sest teistes lasteaedades ei pruugi olla vabu kohti ning uude lasteaeda minek võib tekitada lastes stressi. Lisaks asuvad asenduslasteaiaid ühistransporti arvestades väga ebasobivas kohas.

7. Kuna lasteaed pidi asenduspindu kasutama 2025. aasta jaanuari lõpuni (esimene ehitustööde etapp pidi valmima jaanuari lõpus), ei kujutanud asenduspinna kõrvalekalded tervisekaitsenõuetest ameti hinnangul ohtu laste tervisele. Terviseamet pidas kõige olulisemaks, et asenduspinnal viibimise ajal oleks lastele tagatud vaimselt ja füüsiliselt võimalikult turvaline keskkond ja päevakava ning oleks vähendatud võimalikke riske seal, kus kõiki lasteasutuse keskkonnale kehtestatud nõudeid ei suudeta tagada. Ameti hinnangul oli lasteaed sellega mõistlikult hakkama saanud. Turvalisuse tagamiseks aitas ameti sõnul kaasa see, et ühe rühma kohta oli neli õpetajat.

8. Terviseameti selgituse kohaselt selgus asjaolu, et lasteaed ei valmi jaanuaris, alles pärast järelevalve lõppu. Amet kinnitas, et kui amet oleks seda teadnud, oleks olukorda kontrollitud ka pärast järelevalve lõppemist ja vallale juhiste andmist.

Hinnang Terviseameti tegevusele

9. Terviseamet tuvastas järelevalve käigus, et Rae valla Lagedi lasteaia asenduspind ei vastanud määrusega kehtestatud nõuetele. Eelkõige seisnes rikkumine selles, et asenduspinnal oli lapsi lubatust rohkem. Seda puudust polnud võimalik lasteaia korralduslike meetmetega kõrvaldada. Terviseamet küll tuvastas rikkumise, ent andis lasteaia pidajale üksnes soovitus teavitada vanemaid võimalusest lapsed ajutiselt mujale lasteaeda viia. Rikkumise kõrvaldamist amet vallalt ei nõudnud (ettekirjutust ei teinud).

10. Järelevalvemenetluse eesmärk ei pea olema ettekirjutuse tegemine iga õigusrikkumise ja puuduse kohta, mis järelevalve käigus avastatakse (RKHKo [3-15-443/54](#), p 15). Iseenesest on asjakohane juhtida esmalt tähelepanu rikkumisele ja selgitada, kuidas tulevikus rikkumisi vältida. Ettekirjutuse tegemine on asjakohane tõsisemate rikkumiste korral (RKHKo [3-16-1573/41](#), p 43).

11. Terviseamet nii toimiski, kui andis vallale juhiseid, kuidas puudusi korralduslike meetmetega heastada. Muu hulgas pakkus amet välja, et varem mänguruumi osana kasutatud garderoobide ruume oleks võimalik kasutusele võtta Mesimarjade ja Mesimõmmide rühma garderoobidena. Samuti soovitas amet kasutada lasteaeda sisenemiseks koolipoolset sissepääsu.

Laste liiga suurest arvust tulenevat puudust ei saanud korralduslike meetmetega kõrvaldada ja põhimõtteliselt oli Terviseametil võimalik teha ettekirjutus (vallal oleks olnud võimalik lapsi mujale lasteaeda suunata, sh korraldada transport, kui perede jaoks jääb teine lasteaed kaugeks või halvasti ligipääsetavaks). Samas tuvastas amet, et lasteaia tegevus oli korraldatud nii, et vaatamata lubatust suuremale laste arvule ei olnud laste tervis ohus (vt p 7). Asjakohane oli ka Terviseameti seisukoht, et järelevalve ajal oli teada, et vähemalt osa lapsi pidi asenduspinnalt lahkuma jaanuari lõpus. Järelevalve läbiviimise aja ja maja eeldatava osalise valmimise vahele jäi ka jõulude ja aastavahetuse aeg, mil paljud pered puhkavad ja lasteaia käib vähem lapsi.

Seega otsustas Terviseamet mitte teha Rae vallale ettekirjutust liiga suure laste arvu kohta asenduspinnal. See otsus võis olla kooskõlas põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõttega. Laste ja lasteaia pidajate seisukohast ei saa siiski pidada mõistlikuks olukorda, kus kehtib tervise kaitseks kehtestatud norm, mida Terviseametile teada olevate tingimuste täitmisel ei pea järgima, kuna tervisekahju annab vältida ka teisiti kui ainult sellest normist kinnipidamisega. Kui

asenduspinnale kehtestatud nõuded ei ole põhjendatud või peaksid olema paindlikumad, soovitan ametil pöörduda eelnõu koostaja poole

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: Haridus- ja Teadusministeerium, Sotsiaalministeerium